

*Гергель А. С., Делійовська Н. А.**

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ ТА ПРОВЕДЕННІ ЗАСІДАНЬ ПЕДАГОГІЧНОЇ РАДИ

У статті схарактеризовані інноваційні підходи до підготовки та проведення засідання педагогічної ради, уточнено сутність інтерактивних форм і методів, викладено власний досвід управлінської діяльності.

Упровадження інноваційних форм організації діяльності педагогічної ради школи ґрунтується на використанні інтерактивних технологій, що забезпечує реалізацію особистісно орієнтованого підходу в професійно-управлінській взаємодії, сприяє активізації процесу взаємодії між членами педагогічного колективу та реалізації ідеї співпраці. Відповідно до цього інтерактивні форми роботи педагогічної ради можна розглядати як власне інноваційну діяльність закладу, так і як засіб навчання цієї діяльності.

Аналіз основних досліджень і публікацій дає змогу констатувати, що розробкою елементів інтерактивного навчання займалися Ш. Амонашвілі, Є. Ільїн, Л. Карамушка, Т. Коннікова, Б. Кричевський, С. Лисенков, М. Малигіна, А. Мудрик, В. Отрут, Д. Фельдштейн, В. Шаталов.

Стаття має за мету обґрунтування доцільності використання інтерактивних технологій у підготовці та проведенні педагогічної ради як засобу підвищення її ефективності. Адже одним із головних завдань педагогічної ради є створення дружного, працездатного педагогічного колективу, в якому кожен відчує себе відповідальним не тільки за доручену йому роботу, а й за всю діяльність школи [3, с. 17].

Аналіз психолого-педагогічної літератури дав нам змогу з'ясувати, що інтерактивні технології ґрунтуються на таких принципах як взаємодія, активність, груповий та індивідуальний досвід і зворотній зв'язок. Доцільно окреслити переваги використання інтерактивних технологій для організації діяльності педагогічної ради школи. А саме:

- *формування навичок спілкування, усвідомлення значення групового досвіду;*
- *можливість на власному досвіді усвідомити та обговорити особливості чуттєвого сприйняття, контролювати власне сприйняття навколишнього середовища;*
- *навчання участі та контролю своєї участі під час роботи в групі, повага до цінностей і правил, прийнятих групою, обґрунтування власної думки та відстоювання власної позиції;*
- *навчання використовувати не готові знання, а отримані безпосередньо з прямого досвіду,*
- *набуття знань;*

* © Гергель А. С., Делійовська Н. А.

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

- *самовдосконалення, самореалізація* відбуваються на основі взаємодії керівника з підлеглими, підлеглих між собою;
- розвиток пізнавальної діяльності, перехід її в більш високі форми кооперації та співробітництва [1, с.20].

Сучасний розвиток школи передбачає широке розмаїття форм проведення педагогічної ради: традиційні установлені форми проведення засідань педради (доповідь (звіт), обговорення, прийняття рішення), педрада з використанням активних та інтерактивних методів роботи з педагогічними працівниками (під час обговорення певного питання), а також нетрадиційні – педрада з елементами тренінгу, педрада-дослідження, педрада-консиліум, педрада-практикум, педрада-конференція, творча дискусія, проблемний стіл, круглий стіл, аукціон педагогічних знахідок, семінар, педагогічний ринг, панорама творчості, ділові ігри, «мозковий штурм», «акваріум», «вертушка», «банк ідей», «діамант», «ажурна пилка», «займи позицію». Як свідчить практика використання інтерактивних технологій, вони дають змогу розв'язати одразу кілька завдань: розвивають комунікативні вміння й навички, допомагають встановленню емоційних контактів між учасниками процесу, забезпечують виконання виховного завдання, оскільки змушують працювати в команді, прислухатися до думки кожного. Крім того, використання інтерактиву знімає нервову напругу, дає змогу змінювати форми діяльності, переключати увагу на основні питання [3, с.24].

Для ведення засідання педагогічної ради доречним вбачаємо обрання найбільш доступної та ефективної форми – індивідуальної, парної та групової роботи. Наведемо приклад використання методів, що значною мірою підвищують ефективність проведення педагогічної ради.

Індивідуальна робота *за методом «вільного письма»* полягає в тому, що автор протягом 5-7 хвилин викладає на папері свої думки з проблеми, щоб з'ясувати, усвідомити, обміркувати певні ідеї або інформацію. Оскільки, за умовами цієї методики, не слід звертати увагу на такі елементи письма, як графіка та орфографія, увага кожного зосереджується на вільному потоці думок, у ході якого суттєво активізується процес мислення. Не менш важливим елементом, з психолого-педагогічної точки зору, є вміння учасників взяти на себе відповідальність за висловлювання особистого погляду, бути впевненими у сприйнятті аудиторією своїх думок. Результати індивідуальної роботи за методом «вільного письма» обговорюють у парах протягом певного часу. У ході обговорення доцільно кілька разів змінити склад творчих пар з метою подальшого обміну інформацією та розширення її змісту. Об'єднавшись, пари утворюють групи, які складають спільний заключний проект, використовуючи напрацьовані в парах тексти. Група обирає спікера, який презентує результати її роботи [2, с.54].

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Засідання педагогічної ради з використанням інтерактивних технологій, без перебільшення, перетворили їх на «мозковий центр», штаб передової думки, лабораторію майстерності педагогів.

Також пропонуємо розглянути технології підготовки засідань педагогічної ради згідно з річним планом роботи:

- розробка пам'яток і програм спостережень, підготовка методичних рекомендацій;
- проведення різних форм методичної роботи;
- оформлення спеціального стенда з підготовки до педради, на якому розміщується інформація про дату педради, що розглядатимуться, зокрема інструктивно-директивні документи, необхідну літературу, перелік статей із журналів, газет, методичних рекомендацій, інформацію про колективні перегляди, взаємовідвідування, консультації, семінари, які проводитимуться в зв'язку з підготовкою до педради;
- відвідування й аналіз освітнього процесу (тематичне, фронтальне вивчення), режимних моментів;
- вивчення ділової документації;
- підготовка проекту рішення.

Нами широко використовується методика проведення засідання педагогічної ради за таким алгоритмом: повідомлення відповідальної особи (голови) про виконання рішень попередньої педради (3-4 хв.); затвердження порядку денного; визначення актуальності і важливості питань, запропонованих для обговорення, установа чіткого регламенту; надання слова доповідачу, стисла доповідь (вступне слово, звіт, «мозковий штурм», інформація); обговорення питань, дискусія, проблемний стіл, ділова гра; прийняття рішення; довідки, зауваження стосовно ходу засідання. Ефективність роботи педради нами визначається за такими критеріями: зростання професійної майстерності педагогів; стимулювання творчої діяльності педагогів, забезпечення творчого потенціалу педагогічного колективу; активне впровадження новітніх технологій навчання і виховання; позитивний емоційно-психологічний настрій в колективі, сприятливі умови для всебічного розвитку особистості, самоствердження, самореалізації кожної особистості; удосконалення освітнього процесу.

Наведемо декілька оригінальних форм проведення педагогічних рад за інтерактивною технологією.

Педрада-диспут «Навчати чи виховувати?»

Напередодні засідання вчителям пропонується поміркувати над такими проблемами:

- Якою мірою модернізація освіти зачепила проблеми виховання?
- «Дитину треба приймати такою, якою вона є». Чи згодні ви з такою думкою?
- Як ви вважаєте, чи не втратив актуальності традиційний урок? Якщо ні, то в чому його переваги?

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

На цій педраді вчителі виконують не тільки традиційні ролі учасників диспуту, але й «конформістів», «критиків», «союзників». Доповідачеві потрібно вміти активно захищати свою позицію. Позитивним у проведенні педради-диспуту є те, що обговорення проблеми відбувається активно, неупереджено, відповідно до принципів ведення диспуту: вільний обмін думками; у суперечці всі рівні; кожен виступає та критикує будь-яку пропозицію, з якою не згоден; говорити треба те, що думаєш, і думати, що говориш; треба наводити факти, мислити логічно, вміти доводити власну думку й вислухати інших; міміка, жести, вигуки як аргументи не прийнятні; перешіптування на місці, недоречні жарти заборонені; немає спостерігачів, кожен - активний учасник розмови. Варіантом педради-диспуту може бути вирішення педагогічних ситуацій, коли адміністрація обирає їх для колективного обговорення [2, с.132].

Педагогічна рада – захист інновацій

Кожній групі учасників педради (методоб'єднанню) дається завдання попередньо підготуватися (ознайомитися з досвідом) і лаконічно (за 10-15 хвилин) викласти ідеї та особливості педагогічної інновації. Група обирає виконавців таких ролей: автор-новатор – носій передових ідей, спікер групи; оптимісти – захисники ідеї, її пропагандисти; песимісти-консерватори і скептики – противники ідеї; реалісти-аналітики, що здатні зважити всі «за» і «проти», зробити необітні висновки. Залежно від кількості людей та обговорюваних інновацій можна виділити творчі групи за рольовими напрямками, а також групи типу «учень – учитель – батьки», «учитель – керівник» тощо. Зрештою, педрада робить висновок про доцільність чи недоцільність інновації.

Педагогічна рада – ділова гра

Зміст ділової гри ґрунтується на імітації виробничих ситуацій, розв'язанні різних завдань. Для цього є необхідним виконання певних умов. Однією з них є пошук і визначення проблеми, яку має вирішити педагогічний колектив, наприклад, такі: гуманізація й демократизація взаємин у колективі; модель учнівського самоврядування; модель випускника; захист ідеї передового педагогічного досвіду; опанування інноваційних технологій; розробка програм розвитку тощо.

Надалі відбувається імітація реальних ситуацій за ролями (учень, батьки, директор, представники органів влади тощо). Організаторами виступають координатор, інтегратор, контролер, тренер. У грі беруть участь учасники з методологічними позиціями (методолог, критик, методист, проблематизатор, програміст) та психологічними (лідер, незалежний, несприйнятний, нехтуваний).

Наступною фазою засідання є визначення інтересів та думок учасників з огляду на різні посадові статуси, що займають педагоги, їхню суб'єктивну позицію, відповідальність різного ступеня тощо. Звичайно, під час проведення такого

ІННОВАЦІЯ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

засідання слід дотримуватися правил гри, стимулюючи учасників експертною оцінкою особистого й колективного внеску, оцінюванням результатів ігрової діяльності.

Увесь процес організації педради-гри можна поділити приблизно на п'ять етапів:

– перший етап – розробка гри, складання сценарію;
– другий етап – організаційний: необхідно роз'яснити учасникам гри мету й зміст, ознайомити їх із програмою та правилами, розподілити ролі, поставити конкретні завдання, призначити або вибрати експертів (журі), визначити регламент виступів; ролі можна розподілити за бажанням;

– третій етап – розігрування ситуацій та пошук рішення всередині кожної групи. Робота в групі може відбуватися у вигляді «мозкового штурму», дискусії, тренінгу під керівництвом ігротехніка, обраного групою;

– четвертий етап – підбиття підсумків: експерти аналізують та узагальнюють результати, учасники ухвалюють колективне рішення. Під час оцінювання гри експерти (керівники) особливу увагу звертають на актуальність, реальність, економічність, оптимальність та оригінальність рішень;

– п'ятий етап досить складний: потрібно перенести досвід мислення і діяльності з гри в реальне життя школи [4, с.65].

Як доводить практика підготовки й проведення засідання педагогічної ради з використанням інтерактивних форм і методів, такий підхід дозволяє сприймати її не лише як орган розгляду, але й як орган вирішення життєво важливих питань. Вона може і повинна стати інструментом колективного управління навчальним закладом, сприяти розвитку творчого мислення вчителя.

Література:

1. Вердіна С.В., Панченко А.Г. Педагогічна рада: нестандартні форми. – Х. : Видавнича група «Основа», 2007. – 176 с.
2. Інноваційні форми ведення засідань педради / упоряд. М.К. Голубенко. – К. : Шк. світ, 2009. – 128 с.
3. Педагогічна рада: технологія підготовки і проведення // Директор школи. – 2004. – №22–23.
4. Хлебнікова Т.М. Ділова гра як метод активного навчання педагога. – Х. : Видавнича група «Основа», 2003. – 80 с.